

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

HTTP://DERGIPARK.ORG.TR/PUB/YEGAH

e-ISSN: 2792-0178



Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 05.11.2024
Kabul Tarihi / Date Accepted : 27.01.2025
Yayın Tarihi / Date Published : 27.03.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1579860>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

ANTİKÇAĞDA SAVAŞ MEYDANLARINDA MÜZİĞİN ETKİSİKINACI, Mesut¹**ÖZ**

Müzik kelimesi Eski Hellence'deki *mousikē* teriminden türemiştir ve Mousaların (ilham perilerinin) başkanlık ettiği sanatlar anlamına gelmektedir. Hellenlere göre *mousikē* kavramı, şarkı, dans, şiir, destan anlatımı, solo-koro ya da enstrümantal eşliği kapsayan performans sanatlarını ifade etmek için kullanılmıştır. Hellenler bu sanatı, dini ritüelleri yerine getirmek, boş zamanlarını değerlendirmek, özel davetlerinde misafirlerini eğlendirmek için ya da günlük rutinlerini yerine getirirken icra etmişlerdir. Antikçağda Hellenler tarafından müziğin icra edildiği alanlardan biri de savaş meydanları olmuştur. Hellenler savaş meydanlarında birçok amaçla müzik icra etmişlerdir. Savaş başlamadan önce askerleri cesaretlendirmek ve düşmanları korkutmak için kullanılan müzik, savaş esnasında ordunun senkronize hareket etmesini sağlamak ve askerlere saldırı, geri çekilme ve manevra gibi komutları vermek amacıyla icra edilmiştir. Müziğin savaş meydanlarında icra edildiği safhalardan biri de savaş sonu olmuştur. Eğer galip gelindiyse tanrılara şükretmek için ilahiler ve galibiyeti kutlamak için zafer şarkıları söylenmiştir. Bu çalışmada antik yazarların eserleri ve arkeolojik buluntular ışığında, Antikçağda Hellenlerin savaş meydanlarında müziği kullanma amaçları tespit edilecek ve örneklerle açıklanacaktır.

¹ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçağ Tarihi ABD, mesutkinaci@sdu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4700-4415>.

Anahtar Kelimeler: Aulos, salpinks, Tyrtaios, müzik, Atina, Sparta.

THE IMPACT OF MUSIC ON BATTLEFIELDS IN ANTIQUITY

ABSTRACT

The term "music" originates from the Ancient Greek word *mousikē*, denoting the arts guided by the Muses. The Ancient Greeks viewed *mousikē* as a comprehensive art form, encompassing performance arts such as song, dance, poetry, epic narrative, and instrumental accompaniment with or without a chorus. Music was a part of various aspects of Ancient Greek life, including religious rituals, leisure activities, entertaining guests at special gatherings, and daily routines. However, one of the most inspiring uses of music was on the battlefield, where it was used to motivate soldiers. The power of music to inspire and uplift is evident in its use to boost the morale of soldiers and intimidate enemies before a battle begins. Music, a tool of both strategy and communication, played a significant role on the ancient battlefields. It ensured the synchronized movement of the army and was used to convey crucial commands such as ‘attack,’ ‘retreat,’ and ‘maneuver.’ The post-battle stage was not exempt from its influence. If victory was achieved, hymns were sung to thank the gods, and victory songs were performed to celebrate the triumph. This study delves into the various purposes for which the Hellenes used music on battlefields in ancient times, substantiated by examples from the ancient writers’ works and archaeological findings.

Keywords: Aulos, salpinx, Tyrtaios, music, Athens, Sparta.

GİRİŞ

Neredeyse insanlık kadar eski bir geçmişe sahip olan müzik, antikçağ toplumları tarafından birçok alanda kullanılmıştır. Müziği yaşamlarının her alanında kullanan antikçağ toplumlarından biri de Hellenlerdir. Günümüzde Yunanistan ana karası, Ege Adaları ve Ege Bölgesi’ne karşılık gelen topraklar antikçağda Hellenlerin yoğun olarak ikamet ettiği bölgelerdir.

Müzik kelimesinin etimolojisine bakıldığında Eski Hellence’deki *mousikē* (= μουσική ή) kelimesinden türediği anlaşılmıştır (Liddel ve Scott, 1996: 1148). *Mousikē* kelimesi semantik perspektiften incelendiğinde ise *Mousaların başkanlık ettiği sanatlar* anlamına gelmektedir (Liddel ve Scott, 1996: 1148). Hellenlere göre *mousikē* kavramı, şarkı, dans, şiir, destan anlatımı, solo-koro ya da enstrümantal eşliği kapsayan performans sanatlarını ifade etmek için kullanılmıştır.

Politeist (çok tanrılı) bir inanç sistemine sahip olan Hellenlerin inancına göre baş tanrı Zeus'in Mnemosyne ile dokuz gecelik birlikteliğinden doğan dokuz esin perisi Hellenler tarafından Mousalar olarak anılmıştır (Hesiodos, 2018: 2-9; Platon, 1927: 114-117). Müziğin söz konusu esin perilerinin bahsettiği ilhamla insanlara aktarılan bir sanat olduğu düşünülmüştür. Hellenler bu sanatı, dini ritüelleri yerine getirmek, boş zamanlarını değerlendirmek, özel davetlerinde misafirlerini eğlendirmek için ya da günlük rutinlerini yerine getirirken icra etmişlerdir. Antikçağda Hellenler tarafından müziğin icra edildiği alanlardan biri de savaş meydanları olmuştur.

Amaç ve Önem

Bu çalışmada Antikçağda Hellenlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde, Arkaik Dönemden Hellenistik Döneme kadar meydana gelen savaşlarda müziğin hangi amaçlarla kullanıldığı ve etkilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Antikçağda Hellenler günlük işlerini yerine getirirken, işin yorgunluğunu hafifletmek amacıyla şarkılar söylemişler ya da büyük bir ciddiyetle yerine getirilmesi gereken dini ritüeller yapılırken müzik icra etmişlerdir. En eski zamanlarda dahi müziği çocuklara kahramanlık aşılama ve cesaret vermek amacıyla kullanan Hellenler, daha sonra müziğin duygular üzerindeki etkilerini fark etmişler ve savaş meydanlarında dahi müziğin faydalı etkilerini kullanmışlardır. Bu araştırma antik yazarların eserleri ve arkeolojik veriler kullanılarak, Hellenlerin Arkaik Dönemden Hellenistik Döneme kadar katıldıkları savaşlarda müziği hangi amaçlarla ve hangi etkilerinden dolayı kullandıklarını göstermesi açısından önem arz etmektedir.

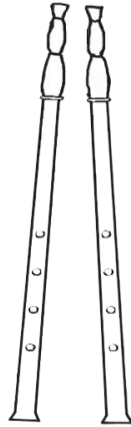
Savaş Meydanlarında Müzik

Antikçağda Hellenler müziğin insan duyguları üzerindeki etkilerinin farkına varmışlar, insanları ve toplumu düzene sokabilmek amacıyla müziğin olumlu etkilerinden faydalanmaya çalışmışlardır. Platon (MÖ. 428-MÖ. 347) ve Aristoteles (MÖ. 384-MÖ. 322) gibi ünlü Hellen düşünürleri dahi bu konuda kafa yormuş ve görüş belirtmişleridir. Platon *Yasalar* adlı kitabında hastalıkların müzik sayesinde iyileştirilebileceklerini ve belirli makamlarda müzik dinleyenlerin sakinleşebileceğini ileri sürmüştür (Platon, 1926: 11) Platon'un öğrencisi olan çoğu zaman onun görüşlerinden etkilenmiş olan Aristoteles *Politika* adlı eserinde farklı makamların insanlar üzerindeki tesirlerini şöyle dile getirmiştir: “*insanlar Myksolydia denilen makamı dinleyince, kederlenme ya da dokunaklı olma eğilimine girmiş, daha yumuşak uyumlar ise onları gevşetmiştir. Bu ikisinin ortasında, dengeli bir duyguyu, sanırım, yalnız Dor makamını yaratmıştır; oysa Phryg*

(*Frig*) makamı insanları çok heyecanlandırmıştır” (Aristoteles, 1932: 653). Bu bağlamda Aristides Quintilianus da *Müzik Üzerine* adlı eserinde aşırıya kaçan makamların insanları kötü yönde etkileyebileceğinden söz etmiştir (Quintilianus, 1963: I, 12; I, 16; XXX, 17-24). Dolayısıyla müziğin olumlu etkilerinden her anlamda faydalanmak isteyen Hellenler, onun insanları yatıştırıcı ve insanlara cesaret veren etkilerinden savaş gibi önemli toplumsal olaylarda da faydalanmak istemişlerdir.

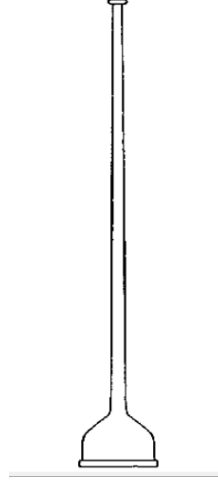
Hellenlerin savaşlarda kendi askerlerini etkilemek için kullandıkları enstrümanların en önemlileri *aulos* ve *salpinks* olmuştur. Konunun daha anlaşılabilir hale gelmesi için öncelikle bu enstrümanlar ve çıkardıkları sesler hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

Antikçağda Hellenlerin en popüler enstrümanlarından biri olan *aulos*, dilimizde karşılığı olmayan ve genellikle kaval ya da flüt olarak yanlış tercüme edilen bir enstrümandır. *Çifteflüt* denilebilir çünkü aynı anda iki ağızlığa üflenmiş ve iki gövdesi üzerindeki deliklerle notalara basılmıştır (Mathiesen, 1999: 178-204).



Çizim 1. Aulos.

Salpinks ise titreşim üreten bir ağızlıktan ve uzun düz bir borudan oluşan bir enstrümandır. Gövdesinin üzerinde nota basmak için herhangi bir delik bulunmamaktadır. Günümüzdeki trompete çok benzemektedir (West, 1992: 118). Iulius Pollux, *salpinks*in oldukça korkutucu ve son derece yüksek bir sese sahip olduğunu belirtmiştir (Pollux, 1967: IV, 85). Bu bağlamda enstrümanın sesinin çok uzak mesafelere ulaştığı düşünülmüştür.



Çizim 2. Salpinks.

Antikçağda Hellenler barış zamanlarında, savaşılar hazırlamak için müzik ve dans ile talimler yapmış, savaş meydanlarında ise müziği çok farklı amaçlar doğrultunda icra etmişlerdir. Barış zamanlarında Atina’da gençler çıplak bir şekilde başlarında miğfer, sol ellerinde kalkan ile dövüş hareketleri yaparak dans etmişleridir. *Pyrrhikhe* (= πυρρίχη, ή) adı verilen ve müzik eşliğinde yapılan bu danslar eğlenceli olduğu kadar gençleri savaşı hazırlayan bir idman olarak da kabul edilmiştir (Dionysios Halicarnassus, 1943: 367; Ceccarelli, 2004: 91vd.; Shear, 2001: 38). Athenaios (Athenaios, 2011: 167) bu dansın genellikle *aulos* eşliğinde yapıldığını ifade etmiştir. Atina’daki uygulamanın bir benzeri de Sparta’da bulunmaktaydı. *Gymnopaıdiai* (= Γυμνοπαίδαι) “*çıplak jimnastik veya danslar*” olarak tercüme edilebilecek isme sahip festivalde gençler kavurucu sıcak altında çıplak bir şekilde dans ederek ve şarkılar söyleyerek jimnastik yapmış, böylece savaş için ne kadar güçlü ve dayanıklı olduklarını göstermeye çalışmışlardır (Ksenophon, 1921: 175; Pausanias, 1926: 69; Platon, 1926: 31).

Müziğin savaş meydanlarında icra edilme nedenlerinden biri askerlere komut vermek olmuştur. Ordunun saldırıya geçmesini sağlamak ya da geri çekilmesi için işaret vermek amacıyla *salpinks* kullanılmıştır (Nooter, 2019: 241). *Salpinksten* yayılan gür ve yüksek ses söz konusu komutların uzaktan duyulmasına ya da savaş meydanındaki kargaşada oluşan gürültüde dahi askerlerin komutları net bir şekilde işitebilmesine olanak sağlamıştır (Ksenophon, 1998: 309). Bu uygulamanın Sparta’da ise farklı bir enstrümanla gerçekleştiği anlaşılmıştır. Spartalılar kastor havası çalan *aulos*ları işitir işitmez saldırıya geçmişlerdir (Plutarkhos, 1914: 275).

Ordunun senkronize bir şekilde hareket edebilmesini sağlamak amacıyla da müzik icra edilmiştir. Ünlü tarihçi Herodotos (2011: 12) ve Roma Dönemi yazarı Strabon (1961: 159) askerlerin

birbiriyle uyum içerisinde yürüyebilmesi veya ordunun hızlı bir biçimde manevra yapabilmesini sağlamak için yapılan askeri talimlerde *aulos* ve *syrinks* (*panflüt*) adlı enstrümanlardan faydalandığını belirtmişlerdir. Tarihçi Polybios (1992: 391) da savaş talimi yapan erkeklere senkronize hareket edebilmeleri için *aulos* melodileri eşliğinde sıkça talim yapmalarını öğütlemiştir. Benzer uygulamaların Sparta ordusunda da uygulandığı anlaşılmıştır. Zira ünlü biyografi yazarı Plutarkhos *Lykurgos* adlı biyografisinde:

“...Görkemli olduğu kadar korkunç bir şeydi Spartalıların *aulos* seslerine ayak uydurarak, sıralarını bozmadan, yüreklerinde hiçbir korku duymadan tehlikelere karşı güler yüzle ve keyifle, müziğe karışan bir sevinçle ilerlediklerini görmek...” (1914: 275).

İfade edildiği gibi Spartalılar da askerlerin ahengini sağlamak amacıyla *aulos* adlı enstrümandan faydalanmışlardır. Antikçağda Hellen toplumunda ordunun senkronize hareket edebilmesi son derece önemlidir. Zira *hoplites* adlı askerlerden oluşan askeri sistemde, ancak *hoplites*lerin saflar halinde dizilmesi ve senkronize hareket etmesi başarıyı getirebilirdi. Safların bozulması, askeri dizilişte boşluklar yaratabilir, bu boşluklardan sızan düşmanlar orduya büyük zayıflatlar verebilirdi (Chrissanthos, 2008: 34). Bu bağlamda savaş meydanlarında ordudaki nizamın sağlanması için müzik olmazsa olmaz kabul edilmiştir.



Fotoğraf 1. Chigi Vazosu üzerinde uygun adım yürütmesi için askerlere eşlik eden bir *aulos* icracısı (Lynch, 2022: Fig.1).

Müzik sadece kara savaşlarında değil aynı zamanda deniz savaşlarında da kullanılmıştır. Antikçağda deniz savaşları uzunca bir müddet, savaş gemilerinin keskin manevralar yapıp belirli hızlarda düşman gemilerinin güvertelerini mahmuzlamaları taktiğiyle gerçekleşmiştir. Kürekçilerin senkronize ve tempolu kürek çekebilmelerini sağlamak amacıyla savaş gemilerinde müzisyenler istihdam edilmiştir. Bazı vazo resimlerinde betimlenen deniz savaşlarında güvertede

salpinks icra edildiği görülmüştür (Cerqueira, 2010: 13). Gemilerde genellikle *aulosun* icra edildiği ve *aulos* icracılarının savaş gemilerindeki standart tayfa arasında yer aldığı anlaşılmıştır. Gemilerdeki müzisyenler sadece kürekçilerin ritim tutmasına değil aynı zamanda güvertedeki personelin moralini yüksek tutmaya da yaramıştır (Plutarkhos, 1916: 93-97).

Antikçağda savaş meydanlarında müzik, insan duyguları üzerindeki etkilerinden dolayı da kullanılmıştır. Savaş meydanlarında askerleri cesaretlendirmek için kullanılan müzik aynı zamanda düşmanların cesaretini kırmak, onları korkutup kaçırmak amacıyla da icra edilmiştir. Homeros'un *İlyada*'sında (1993: 404) bahsettiği gibi kuşatılan kentin etrafında yankılanan *salpinks* sesleri, kuşatılan kentin sakinlerinin oldukça korkmasını sağlamıştır. Savaş meydanlarında askerleri cesaretlendirmek için icra edilen müziğin en önemli örneklerinden biri Sparta'da görülmüştür. Messenialılarla savaşan Spartalılar, savaşı nasıl kazanacaklarına dair bilgi alabilmek için Delphoi Kenti'nde bulunan kehanet merkezine danışmışlardır. Kâhin onlara eğer Atinalı bir danışman edinir ve onun tavsiyelerine güvenerseniz savaşta galip geleceksiniz diye kehanette bulunmuştur. Bunun üzerine Spartalılar, Atinalılardan bir danışman talep etmişlerdir. Atinalılar ise Spartalılara yardım etmek istemedikleri için pek savaş tecrübesi olmayan ve zeki olarak görülmeyen total bir öğretmeni danışman olarak göndermişlerdir. Tyrtaios adlı bu öğretmen Sparta'ya ulaşınca kentin önde gelenlerini kent meydanına toplamış, onlara bestelediği şarkıları söyleyerek savaşma konusunda onları cesaretlendirmiştir. *Ayının Mezarı Muharebesi*'nde Spartalılar mağlup durumdayken, Spartalıları savaşmayı sürdürmeleri için ikna etmiş ve kölelerin de orduya alınmasını sağlamıştır. Ozan Tyrtaios söylediği şarkılarla Spartalıları cesaretlendirmiş ve önerileriyle Spartalıların II. Messenia Savaşı'nda (MÖ. 660-650) galip gelmesini sağlamıştır (Strabon, 1927: 121-123; Pausanias, 1926: 250-263; Athenaios, 2011: 190-195). *Lyra* ve *aulos* eşliğinde söylenen şarkılar besteleyen Tyrtaios'un sanatından dolayı Sparta'da herkesten önce onurlandırıldığı (προτετιμ[ηκέ]ναι διὰ μουσικῆν) ifade edilmiştir (Compton, 2006: 219; Baylis, 2017: 19). Tyrtaios yazdığı savaş şarkıları ve savaşa giderken uygun adımlarla yürüyen askerler için bestelediği yürüyüş şarkılarıyla (ἐμβατήριος, ov = embaterios) ün kazanmış, şarkıların insan psikolojisi üzerine etkilerini iyi bir şekilde kullanarak Antikçağ Hellen müzik tarihinde ve kültüründe önemli bir yer edinmiştir. Tyrtaios'a atfedilen bir yürüyüş şarkısından kalan fragman, söz konusu şarkının cesaretlendirici etkisini göstermesi bakımından önemli bir örnektir:

ἄγετ' ὦ Σπάρτας εὐάνδρου
 κοῦροι πατέρων πολιτῶν,
 λαιᾶ μὲν ἵπυν προβάλεσθε,
 δόρυ δ' εὐτόλμως πάλλοντες,
 5 μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς
 οὐ γὰρ πάτριον τῆ Σπάρτα .

“Haydi, mert Sparta’nın,
 Hür babaların çocukları,
 Sol elle kalkanı(nızı) uzatın ileriye,
 Korkmadan fırlatın mızra(ğınızı)
 Sakın ha, hayatımı esirgeyim demeyin;
 Çünkü bu, Sparta’da âdet değildir”
 (Taşlıklioğlu, 1966: 47 vd; Çelgin, 1990: 43).

Bir başka anlatıya göre ise Demetrios Poliorketes, Argos Kenti’ni kuşattığı zaman, askerler büyük bir direnişle karşılaşmışlar ve yavaş yavaş savaş meydanın kaçmaya başlamışlardır. Orduda görev yapan ünlü müzisyen (trompetçi) Megaralı Herodoros, iki *salpinkse* aynı anda üfleyerek askerleri cesaretlendirmiş, bunun üzerine şevkle savaşıyan askerler savaşı kazanarak kenti ele geçirmişlerdir (Athenaios, 2008: 442-445; Polluks, 1967: IV, 89).

Savaş meydanlarında müziğin icra edildiği bir başka alan zafer şarkıları olmuştur. Savaşlar kazanıldıktan sonra bu galibiyetin coşkusu yansıtmak ve kutlama yapmak için aynı zamanda zaferi bahsettiği için tanrılara şükretmek için çeşitli enstrümanlar eşliğinde şarkılar söylenmiştir. Homeros’un *İlyada* adlı eserinde (1993: 486) Hektor’u öldüren Akhilleus’un, arkadaşlarından zafer şarkıları ve ilahiler söylemelerini istediği görülmüştür. Tarihçi Thukydides (1919: 87) savaş meydanlarında iki tür *paian* (ilahî) söylendiğini, bunlardan birinin savaştan hemen önce savaş tanrısı Ares onuruna, diğeri ise savaştan sonra tanrı Apollon onuruna olduğunu ifade etmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak Antikçağda Hellenlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde, Arkaik Dönemden Hellenistik Döneme kadar meydana gelen savaşlarda, savaşın çeşitli safhalarında, müziğin birçok amaçla kullanıldığı tespit edilmiştir. Savaş öncesinde askerleri cesaretlendirmek, düşmanları korkutmak ve tanrılardan yardım istemek amacıyla müzik icra edilip şarkılar söylenmiştir. Savaş esnasında ise askerlerin uygun adım yürüyüp safları korumasını sağlamak, onların senkronize hareket ederek aynı anda manevra yapmasını, saldırıya geçip-geri çekilmesini sağlamak ve askerlere komut vermek amacıyla müzik icra edilmiştir. Aynı zamanda deniz savaşlarında gemideki kürekçilerin tempolu kürek çekmesi için de müzisyenlerin sanatlarını icra ettikleri görülmüştür. Savaş bittiğinde ise hem zaferi kutlamak hem de tanrılara şükranlarını sunmak amacıyla müzik icra edilmiştir. Söz konusu anlatılardan yapılan çıkarımlara istinaden Antikçağda savaş meydanlarında savaşın her safhasında dört bir yandan müzik seslerinin işitilebildiği söylenebilir. Bu durum Antikçağda Hellenler ile sınırlı kalmamış, müziğin savaş meydanlarında

kullanılması, birçok konuda Hellenlere özenen Romalılar tarafından benimsenmiş ve Roma orduları da savaşlarda müziğin çeşitli etkilerinden faydalanmıştır. Müziğin söz konusu kullanımı nesilden nesile aktarılmış ve Avrupa'daki askeri bandolara temel teşkil etmiştir.

KAYNAKLAR

- Aristoteles. (1932). *Aristotle's Politics*. (Çev. H. Rackham). Cambridge: Harvard University Press.
- Athenaios. (2008). *The Deipnosophists Vol IV*. (Çev. E. D. Olson). Cambridge: Harvard University Press.
- Athenaios. (2011). *The Deipnosophists Vol VII*. (Çev. C. B. Gulick). Cambridge: Harvard University Press.
- Bayliss, A. (2017). *Tyrtaios and other entries*. Birmingham: Brill.
- Ceccarelli, P. (2004). Dancing the Pyrrichē in Athens. P. Murray ve P. Wilson (Eds.), *Music and the Muses* içinde. (91-117 ss.). Oxford: Oxford University Press.
- Cerqueira, F. V. (2010). Guerras, sons e imagens. Iconografia da música no contexto militar na Grécia Antiga. *Limes*, 23, 10-27.
- Chrissanthos, S. G. (2008). *Warfare in the Ancient World: From to Bronz Age to Fall of Rome*. Oxford: Preager.
- Compton, M. T. (2006). *Victim of the Muses: Poet as Scapegoat, Warrior and Hero in Greco-Roman and Indo-European Myth and History*. Washington DC: Center of Hellenic Studies.
- Çelgin, G. (1990). *Eski Yunan Edebiyatı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Dionysios Halicarnassus. (1943). *Roman Antiquities Vol.IV*. (Çev. E. Cary). Cambridge: Harvard University Press.
- Herodotos. (2011). *Herodot Tarihi*. (Çev. M. Ökmen – A. Erhat). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Hesiodos. (2018). *Theogony. Works and Days. Testimonia*. (Çev. G. W. Most). Cambridge: Harvard University Press.
- Homeros. (1993). *İlyada*. (Çev. A. Erhat – A. Kadir). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Ksenophon. (1921). *Hellenica. Vol. II*. (Çev. C. L. Brownson). Cambridge: Harvard University Press.
- Ksenophon. (1998). *Anabasis*. (Çev. L. Brownson). Cambridge: Harvard University Press.

- Liddell, H. G. ve Scott, R. (1996). *Greek-English Lexicon, with a Revised Supplement (9th ed)*. Oxford: Oxford University Press.
- Lynch, T. A.C. (2022). Rhythms “in armour” and rhythms “by the finger”: Socratic humour and rhythmic sophistry in Aristophanes’ *Clouds* (636–53). A. Gostoli ve B. Zimmermann (Eds.) *Nuove volute di versi. Poesia e musica nella commedia greca di V e IV sec. a.C.* içinde (245–66. Fig. 1). Göttingen: Verlag Antike.
- Mathiesen, T. J. (1999). *Apollo’s Lyre: Greek Music and Music Theory in Antiquity and the Middle Ages*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Nooter, S. (2019). The War-Trumpet and the Sound of Domination in Ancient Greek Thought. *Greek and Roman Musical Studies*, 7, 235-249.
- Pausanias. (1926). *Description of Greece Vol. II*. (Çev. W. H. S. Jones). Cambridge: Harvard University Press.
- Platon. (1926). *Laws, Volume I: Books 1-6*. (Çev. R. G. Bury). Cambridge: Harvard University Press.
- Platon. (1927). *Charmides, Alcibiades I and II, Hipparchus, The Lovers, Theages, Minos, Epinomis*. (Çev. W. R. M. Lamb). Cambridge: Harvard University Press.
- Plutarkhos, M. (1914). *Lives, Volume I: Lycurgus and Numa*. (Çev. B. Perrin). Cambridge: Harvard University Press.
- Plutarkhos, M. (1916). *Lives, Volume IV: Alcibiades and Coriolanus*. (Çev. B. Perrin). Cambridge: Harvard University Press.
- Pollux. (1967). *Pollucis Onomasticon*. E. Bethe. (Ed.). Wiesbaden: Teubner.
- Polybios. (1992). *The Histories. Vol. II Book 4*. (Çev. W. R. Paton). Cambridge: Harvard University Press.
- Quintilianus, A. (1963). *Aristidis Quintiliani De Musica Libri Tres*. R. P. Winnington-Ingram (Ed.). Wiesbaden: Teubner.
- Shear, J. L. (2001). *Polis and Panathenaia: The History and Development of Athena’s Festival*. (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Pennsylvania, Ann Arbor.
- Strabon. (1927). *The Geography of Strabo Vol.IV*. (Çev. H. L. Jones). Cambridge: Harvard University Press.
- Strabon. (1961). *The Geography of Strabo Vol.V*. (Çev. H. L. Jones). Cambridge: Harvard University Press.
- Taşlıklioğlu, Z. (1966). *Arkaik Çağ Yunan Şiiri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Thukydides. (1919). *History of the Peloponnesian War Vol.I.* (Çev. C. F. Smith). Cambridge: Harvard University Press.

West, M. L. (1992). *Ancient Greek Music.* Oxford: Oxford University Press.

EXTENDED ABSTRACT

Music, considered to have originated around the same time as humanity, was used by ancient societies for various purposes. However, no society integrated music into almost every aspect of daily life as profoundly as the Ancient Greeks. The regions of mainland Greece, the Aegean Islands, and the Aegean Sea were densely populated by the Ancient Greeks in ancient times, and music was a constant companion in their lives.

The term "music" has its origins in the Ancient Greek term "*mousikē*" (μουσική ή). From a semantic standpoint, "*mousikē*" refers to the arts that the Muses, divine entities of inspiration, oversee. The ancient Greeks used the concept of *mousikē* to encompass various performance arts, including song, dance, poetry, epic narrative, and solo and choral instrumental accompaniment. According to the belief of the ancient Greeks, who had a polytheistic belief system, the nine muses born from the nine-night union of the chief god Zeus and Mnemosyne were called Muses by the Ancient Greeks. Music was considered an art of utmost importance, transmitted to people through the divine inspiration given by these muses.

The Ancient Greeks engaged in music for various purposes, including performing religious rituals, entertaining guests at special gatherings, and enhancing their daily routines. Music also played a significant role in children's education, alongside reading, writing, and gymnastics. The Greeks placed great importance on musical training. Additionally, one of the notable settings for musical performances in ancient times was the battlefields. In ancient times, the Ancient Greeks realized the effects of music on human emotions and tried to benefit from its positive impact to bring order to people and society. The most important instruments that the Ancient Greeks used to influence their soldiers in wars were the *aulos* and the *salpinx*.

The *aulos*, one of the most enduring instruments of Ancient Greece, is often misunderstood as a flute or pipe. Its legacy is in its unique design as a double flute, with two mouthpieces that are blown into simultaneously, and the sound is produced through holes along its two bodies. Similarly, the *salpinx*, with its mouthpiece that generates vibrations and a long, straight pipe, is a significant precursor to today's trumpet. The absence of a hole in its body to play notes adds to its enduring

legacy. Both these instruments, with their distinct features, were used by the Ancient Greeks to perform a variety of music, even on battlefields, and their legacy continues to inspire us today.

One crucial reason music was performed on the battlefield was to maintain order and give commands to soldiers. The *salpinx*, an ancient trumpet, was utilised to signal the army to attack or retreat. Its loud and deep sound ensured that the commands could be heard from a distance, and it helped soldiers clearly understand the orders even amidst the chaos of battle.

Music, at times, was performed to establish psychological superiority over enemy forces or to intimidate them. However, its role in synchronizing the army's movement was equally significant. The eminent historian Herodotus and the Roman geographer Strabo documented the use of instruments like the *aulos* and *syrinx* (pan flute) in military drills. These instruments were instrumental in ensuring soldiers could march harmoniously, a crucial factor in the army's ability to maneuver quickly.

Music was not just a cultural aspect, but an institutionalised part of ancient naval confrontations. In those times, sea warfare was a spectacle of warships executing sharp maneuvers and ramming the decks of enemy vessels at high speeds. Musicians were not just hired hands, but also standard crewmembers on warships, a testament to the institutionalisation of music in naval warfare. Their role was not just to entertain, but to ensure that the rowers could row in sync and maintain a steady tempo. The *aulos*, a type of wind instrument, was commonly performed on ships, and *aulos* players were considered standard crewmembers on warships, further emphasizing the institutionalisation of music in ancient naval warfare.

In ancient times, music played a significant role on the battlefields due to its powerful effects on human emotions. It was used to encourage soldiers and to intimidate enemies, often deterring them from fighting. One notable figure from this era was Tyrtaios, the Bard, who gained fame for his war and marching songs, which helped soldiers keep in step as they marched into battle. His music, with its enduring power, effectively utilised the psychological impact of music, securing an important place in the history and culture of Ancient Greek Music. It is contended that Tyrtaios's songs greatly influenced the Spartans, contributing to their victory over the Messenians.

Victory songs were an important part of music performed on the battlefields. After a battle was won, soldiers would sing songs accompanied by various instruments to express their excitement, celebrate the victory, and thank the gods for granting them success.

Music played a significant role in various aspects of warfare in the regions inhabited by the Greeks during Antiquity, from the Archaic Age to the Hellenistic Period. Before battles, songs were performed to inspire soldiers, intimidate enemies, and seek divine assistance. During combat, music was used to help soldiers march in formation, maintain synchronisation in maneuvers, and execute commands for attack or retreat. Additionally, musicians ensured that the oarsmen could row in time in naval battles. After the conflict, music, with its emotive power, celebrated victories and expressed profound gratitude to the gods. Overall, the inference translates that the historical accounts demonstrate that the sounds of music were omnipresent on the battlefields of Antiquity at every stage of the war.